

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۵۸۵۰-۲۰۰۸

دانشگاه شهید چمران اَبَواز

اثر حجم نقدینگی بر تورم در ایران با رویکرد مدل پارامتر زمان متغیر
سیدقربان علی‌زاده کلاگر^{*}، ابوالقاسم اثنی عشری^{**}، محمدرضا پورقربان^{***} و
محمدحسین احسان‌فر^{***}

^{*} استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

ایمیل: mgalizadehkolagar@pnu.ac.ir

0000-0003-3171-5108^{id}

^{**} آدرس پستی: بابل، میدان کشوری، خداداد ۱۷، دانشگاه پیام نور مرکز بابل، گروه اقتصاد. کد پستی: ۴۷۱۶۶۵۴۸۴۹

^{**} دانشیار گروه علمی اقتصاد، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

ایمیل: a.esnaashari@pnu.ac.ir

^{***} استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

ایمیل: poorghorban@pnu.ac.ir

^{***} استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

ایمیل: m.ehsanfar@pnu.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۰۸ آذر ۱۳۹۹	C22, E31, E51	حجم نقدینگی، تورم، رگرسیون زمان متغیر
تاریخ بازنگری: ۲۸ اسفند ۱۳۹۹		
تاریخ پذیرش: ۲۹ اسفند ۱۳۹۹		

قردانی: از داوران محترم بابت پیشنهادات ارزنده شان در بهبود این مقاله تشکر می‌کنیم.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافع وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

علی‌زاده کلاگر، سیدقربان،، اثنی عشری، ابوالقاسم،، پورقربان، محمدرضا و احسان‌فر، محمدحسین. (۱۴۰۲). اثر حجم نقدینگی بر تورم در ایران با رویکرد مدل پارامتر زمان متغیر. *فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)*، ۲۰(۴)، ۸۷-۱۱۰.

 [10.22055/jqe.2021.35882.2297](https://doi.org/10.22055/jqe.2021.35882.2297)

© 2024 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده

معرفی

در زمینه اثرگذاری سیاست‌های پولی بر نرخ تورم، تحقیقات زیادی انجام شده که در اغلب آن‌ها شکست ساختاری مورد بررسی قرار نگرفته و از روش رگرسیونی با پارامتر ثابت استفاده کرده و به نتایج متفاوتی رسیدند. لوکاس (۱۹۷۶) معتقد است که هر تغییر در رژیم سیاستی می‌تواند موجب شکست ساختاری در پویایی‌های تورم شود و هر تحلیل سیاستی که این شکست‌ها را لحاظ نکند، طبیعتاً اعتبار چندانی نخواهد داشت. بنابراین بررسی این موضوع که حجم نقدینگی تأثیر متفاوتی در طول زمان بر تورم دارد یا خیر، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و استفاده از روش‌های جدید مدل رگرسیونی با پارامترهای متغیر در طی زمان می‌تواند منجر به تحلیل‌های سیاستی دقیق‌تر و در نتیجه اتخاذ تصمیمات اقتصادی درست‌تر شود.

متدولوژی

با توجه به اهمیت رابطه بین حجم نقدینگی و نرخ تورم در سیاست‌گذاری بخش پولی، بررسی این موضوع که حجم نقدینگی تأثیر متفاوتی در طول زمان بر تورم دارد یا خیر، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و استفاده از روش‌های جدید مدل رگرسیونی با پارامترهای متغیر در طی زمان، می‌تواند منجر به تحلیل‌های سیاستی دقیق‌تر و در نتیجه اتخاذ

تصمیمات اقتصادی درست‌تر شود. تحقیق حاضر با استفاده از مدل رگرسیونی با پارامترهای متغیر در طی زمان (TVP) و رهیافت فیلتر کالمن، به بررسی و واکنش نرخ تورم در طی زمان نسبت به متغیرهای تأثیرگذار مانند نرخ تورم دوره قبل، نرخ تورم انتظاری، نرخ تورم وارداتی، شکاف تولید و خصوصاً حجم نقدینگی در دوره زمانی مورد مطالعه پرداخته است که به کارگیری تکنیک پارامتری متغیر در طی زمان از نوآوری این تحقیق محسوب شده و نتایج دقیق‌تری به ما می‌دهد.

یافته‌ها

بررسی روند تغییرات نرخ رشد نقدینگی، نرخ تورم و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که در اغلب سال‌ها نرخ رشد نقدینگی اثر مثبت بر روی نرخ تورم دوره بعد داشته است. ولی در بعضی از سال‌ها علی‌رغم افزایش نرخ رشد نقدینگی، نرخ تورم دوره بعد کاهش یافته و همچنین در بعضی از سال‌های دیگر علی‌رغم کاهش نرخ رشد نقدینگی، نرخ تورم دوره بعد افزایش یافته است. که می‌توان گفت که در کوتاه مدت، تورم در ایران صرفاً یک پدیده پولی نیست. همچنین با توجه به این که در بعضی از سال‌ها نرخ تورم نسبتاً بالا بوده ولی در دوره بعد نرخ رشد نقدینگی افزایش یافت و یا در بعضی از سال‌های دیگر نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نسبتاً پایین بوده ولی در دوره بعد نرخ رشد نقدینگی کاهش یافت، می‌توان گفت که تغییرات نرخ رشد نقدینگی در ایران متناسب با تغییرات نرخ تورم و نرخ رشد اقتصادی نبوده و این نشان دهنده آن است که سیاست‌گذاری در بخش پولی نادرست بوده است.

نتیجه

در تحقیق حاضر، نتایج حاصل از تخمین مدل رگرسیون با پارامترهای متغیر در طول زمان و بررسی روند ضرایب متغیرهای توضیحی در طول زمان، نشان می‌دهد که این ضرایب در طول دوره زمانی مورد مطالعه ثابت نبوده و در اثر تکانه‌های برون‌زا مانند انقلاب، جنگ، شوک‌های قیمتی نفت، سیاست‌های اقتصادی اعمال شده، تحولات ساختاری، موضع‌گیری‌های سیاسی بین‌المللی و تحریم‌های اقتصادی، در طول زمان تغییر کرده‌اند.

یعنی علاوه بر حجم نقدینگی، متغیرهای دیگری مانند نرخ تورم تأخیری، نرخ تورم انتظاری، نرخ تورم وارداتی و شکاف تولید ناخالص داخلی نیز به صورت متغیر در طی زمان بر نرخ تورم اثر می‌گذارند.

Reference

- balaghi inalo, Y., & Jalaee Esfandabadi, S. A. (2023). Simulation of Nordhaus Model (1975) in the Economy of Iran: Optimal Control Approach. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 19(4), 147-176 (In Persian). doi: 10.22055/jqe.2021.34975.2276
- Bai, J., & Perron, P. (2003). Computation and Analysis of Multiple Structural Change Models. *Journal of Applied Econometrics*, 18, 1-22.
- Berger, T., Everaert, G., & Vierke, H. (2016). Testing for time variation in an unobserved components model for the US economy. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 69, 179-208.
- Bhattacharya, R., Chakravartti, P., & Mundle, S. (2019). Forecasting India's Economic Growth: a Time-Varying Parameter Regression Approach. *Macroeconomics and Finance in Emerging Market Economies*, 238, 1-24.
- Friedman, M. (1956). The quantity theory of money: a restatement. *Studies in the quantity theory of money*, 5, 3-31.
- Friedman, M. (1970). The Counter-Revolution in Monetary Theory: First Wincott Memorial Lecture, Delivered at the Senate House, University of London, 16 September. *Institute of Economic Affairs: Occasional Paper*, 33.
- Hanisch, M. (2017). The effectiveness of conventional and unconventional monetary policy: Evidence from a structural dynamic factor model for Japan. *Journal of International Money and Finance*, 70, 110-134.
- Keyns, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Ed: Macmillan London.
- Khezri, M., Sahabi, B., Yavari, K., & Heidari, H. (2015). Time-varying Effects of Inflation Determinants: State-space Models. *Economical Modeling*, 30, 25-46 (In Persian).
- Kim, C. J., & Nelson, C. R. (1999). *State-Space Models with Regime Switching: classical Gibbs-sampling approaches with applications*. MIT Press Books, 1, Cambridge/ London.
- Komijani, A., & Naghdi, Y. (2009). An Analysis of the Inter-relationship between Production and Inflation in Iran (Emphasizing on Sectoral Production). *Iranian Economic Journal: Macroeconomics*, 9(32), 99-124 (In Persian).
- Liu, O., & Adedeji, M. O. (2000). *Determinants of inflation in the Islamic republic of Iran-A Macroeconomic Analysis* (No. 0-127). International Monetary Fund.

- Lucas, R. E. (1973). Some international evidence on output-inflation tradeoffs. *The American Economic Review*, 326-334
- Lucas, R. E. Jr. (1976). Econometric Policy Evaluation: A Critique. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 1, 19-46.
- Maadelat, K. (2012). Study and Analysis of Non-linear Relationship between Production and Inflation in Iran. *Economic Strategy*, 1(2), 127-157 (In Persian). Available at: https://econrahbord.csr.ir/article_103216.html?lang=en
- Mc Connell, C., S. Brue, and T. Barbiero (1996), *Macroeconomics*, seventh Canadian edition, McGraw-Hill Ryerson printed and bound in Canada.
- Mehrara, M. & Behzadi Soufiani, M. (2016). The Threshold and Nonlinear Effect of Real and Nominal Variables on Inflation: the TAR Approach. *Journal of Economics and Modelling* 7(27), 25-54 (In Persian).
- Mehrara, M., & Ghobadzadeh, r. (2016). The Determinants of Inflation in Iran Based on : Bayesian Model Averaging(BA) and Weighted-Average Least Squares (WALS). *Planning and Budgeting*, 21(1), 57-82. Retrieved from <http://jpbud.ir/article-1-993-en.html>
- Nakajima, J., Kasuya, M., & Watanabe, T. (2011). Bayesian analysis of time-varying parameter vector autoregressive model for the Japanese economy and monetary policy. *Journal of the Japanese and International Economies*, 25(3), 225-245.
- Omidi, V., & Shahabadi, A. (2022). The Impact of Monetary Policy on the GDP of Iran through Innovation Channel. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 18(4), 37-65 (In Persian). doi: 10.22055/jqe.2021.30903.2139
- Primiceri, G. E. (2005). Time varying structural vector autoregressions and monetary policy. *The Review of Economic Studies*, 72(3), 821-852.
- Sargent, T. J., & Wallace, N. (1976). Rational expectations and the theory of economic policy. *Journal of Monetary economics*, 2(2), 169-183.
- Shakeri, Abbas (2008), Theory and Policies of Macroeconomics, 2, Pars Nevisa Publications (In Persian).
- Sirikanchanarak, D., Yamaka, W., Khiewgamdee, C., & Sriboonchitta, S. (2018). Time-varying threshold regression model using the Kalman filter method. *Thai Journal of Mathematics*, 74, 133-148.
- Sohaili, Kiyomarth, Almasi, Mojtabi, & Saghaei, Maryam. (2012). Evaluating the effect of expected inflation, liquidity growth, imported inflation, production gap and exchange rate on the inflation rate in Iran. *Macroeconomics Research Letter*, 7(13), 39-60.
- Tafazzoli, Fereydoun, (2009), History of Economic Thoughts, Tehran, Ney Publishing, ninth edition (In Persian).